

Geachte genodigden

Beste medewerkers van de Orde van Architecten

Beste collega's architecten

In naam van de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten heet ik jullie allemaal zeer van harte welkom hier in de Koninklijke Bibliotheek van België voor onze stilaan traditionele Nieuwjaarsreceptie.

Het doet mij zeer veel plezier om jullie zo talrijk te mogen begroeten. Jullie zijn met nog beduidend meer dan vorig jaar. Ik zie trouwens dat er ook heel wat partners van architecten bij zijn. En dat geeft mij eens de kans om jullie te bedanken voor de steun, de opoffering en het doorzettingsvermogen die jullie stevast aan de dag moeten leggen als levenspartner van een architect. Het is vaak juist dankzij het begrip en het geduld van onze vrouwen en mannen dat wij als architecten ons werk kunnen doen.

Wij zijn nog in januari, dus het past nog om jullie allen mijn allerbeste wensen over te maken voor een gezond en voorspoedig 2024!

2024 wordt wellicht geen gemakkelijk maar met zekerheid wel een zeer boeiend en een uitdagend jaar.

De verkiezingen kunnen politieke omwentelingen met zich meebrengen met een mogelijke daaropvolgende hernieuwde dynamiek. Maar in een verkiezingsjaar valt ook de economie een beetje stil. Er worden nog weinig beslissingen genomen, zijn niet veel nieuwe openbare bestellingen of aanbestedingen, en heel wat zaken worden – om budgettaire redenen – uitgesteld.

Anderzijds zijn er nog veel meer uitdagingen dan ooit. Wij leven in een onrustige en explosieve tijd. Wij moeten ons dus zeker voorbereiden op wat er komen gaat, ook al weten wij niet wat dat zal zijn.

Maar eigenlijk is dit juist het ideale moment voor veranderingen. Dat is op zich ook een opportuniteit. Die kans moeten wij grijpen.

Wij maken momenteel dan ook volop memoranda met onze wensen voor de toekomst. Wij willen wegen op de verschillende beleidsniveaus, zowel Federaal als Gewestelijk, elk met de respectievelijke bevoegdheden die ons aanbelangen.

En ik kan u hierbij zeker enigszins geruststellen. Wij maken dat wensenpakket zo veel mogelijk samen op, met een zo breed mogelijk draagvlak binnen ons architectencorps.

Ik kan hier vanavond echter nog geen goednieuwsshow brengen, maar enkel met realisme de huidige toestand onder ogen zien.

En neen, ons beroep staat er echt niet zo goed voor.

Onze zeer grote maatschappelijke verantwoordelijkheid staat in schril contrast met de povere maatschappelijke appreciatie die wij ervaren.

Iedereen denkt ons te kennen, te weten wat wij doen, en denkt zelfs vaak ook te kunnen en te weten wat wij kunnen en weten.

Ze plaatsen ons in het rijtje van de notaris, de dokter, de advocaat, de accountant, de vastgoedmakelaar,... kortom in het rijtje van de gewaardeerde vrije beroepen.

Eigenlijk kent men ons dus helemaal niet, noch onze jobinhoud, noch onze verantwoordelijkheden, noch onze levenskwaliteit. En dat is zeker ook voor een stuk onze eigen fout. Wij laten ons onvoldoende kennen, wij laten ons niet voldoende zien.

De nood is hoog, en het is dan ook de hoogste tijd voor een aanzienlijke opwaardering van ons nochtans zeer mooie beroep.

Wij moeten onze toegevoegde waarde veel meer in de verf zetten. Wij moeten respect afdwingen, en ons zelf laten respecteren en ook elkaar respecteren.

Wij moeten absoluut opnieuw inzetten op 'de eer en de waardigheid' van ons beroep.

Eind vorig jaar haalde de jonge garde uit ons beroep herhaaldelijk en uitgebreid de media.

De weinig rooskleurige toestand van de starters in onze sector, werd uitvoerig in beeld gebracht.

En niet zozeer de ondergewaardeerde start zelf is het pijnpunt. Maar vooral het gebrek aan een degelijk perspectief is uitermate ontmoedigend.

Er wordt zelfs gesteld dat, na de stage, de uurvergoeding van de jonge architecten recht evenredig is en zelfs gelijk blijft aan de leeftijd. Tot de leeftijd van 35 jaar. Want daarna zwakt die zelfs gevoelig af tot een nagenoeg horizontale lijn. En dit dan als bruto uurvergoeding als zelfstandige.

Je kan nu zeggen dat ook andere vrije beroepers een vrij laag startsalaris hebben. Zo is de stage bij de dokters of de advocaten zeker niet veel lukratiever dan bij de architecten. Maar nadien is hun situatie veel hoopvoller en komt er echt wel een respectabele appreciatie volgens hun opleidingsniveau. Bij architecten komt die 'op-stap' er in vele gevallen nooit.

Architecten, zowel de jonge als de ervaren collega's, kunnen vaak enkel behoorlijk overleven door enorm veel uren te doen. En wat dan met de work-life balans?

Vorige generaties maakten zich daar ogenschijnlijk minder druk over. Maar de huidige jonge architecten pikken dit niet meer en wensen dat er echt iets aan gedaan wordt.

Van de bijna 16.000 architecten in ons land, zijn er ruim 9.000 Nederlandstalige, waarvan meer dan 900 stagiairs. Dus 10% van onze architecten in Vlaanderen is stagiair. In Franstalig België zijn dat er zelfs ruim 13%.

En 12% van onze op de Vlaamse tabel ingeschreven architecten is jonger dan 30 jaar.

Dus 22% of een vijfde van het architectencorps is onder de 30. Dat is best wel een behoorlijk grote groep.

En zij laten dus vrij plotseling en voor velen misschien wel onverwacht, van zich horen.

Wij, de meer gevestigde collega's hebben hen gehoord, en niet alleen dat, wij zijn ook bereid om naar hen te luisteren.

Het is misschien niet gebruikelijk midden in een speech, en een aantal mensen hebben het mij afgeraden, maar ik doe het toch... Graag geef ik hierbij dan ook even het woord aan een van hun woordvoerders, architect Enver Peeters.

Dank je Enver.

Wat gaan wij daar nu mee doen? Wij gaan om te beginnen de jongeren betrekken bij de werking van de Orde van Architecten. Zij denken dat de Orde een reeks heilige huisjes zijn, maar dat is ze uiteraard zeker niet.

Wij gaan de stagiairs en de jonge architecten onder de 30 jaar (die dus nog niet in aanmerking komen voor een mandaat binnen de werking van de Orde) elk een vertegenwoordiger laten kiezen en laten deelnemen aan de werking van de stagecommissie en - binnen de wettelijke mogelijkheden - ook aan andere activiteiten binnen de Raden van de Orde.

Wij gaan een wetenschappelijke doorlichting laten maken van de eigenheden en de verdiensten in onze sector. Zonder goed cijfermateriaal kunnen wij het debat met onze beleidsmakers immers moeilijk aangaan.

Wij gaan onze – deels verouderde – wetgeving verder kritisch onder de loep nemen en aanpassen/moderniseren waar nodig. Het Stagetraject moet in de geest van deze tijd herbekeken worden, en de Disciplinaire aanpak moet eveneens worden geactualiseerd.

Onze taken, die voor een heel deel van openbare orde zijn, gaan wij beter aflijnen en zo goed mogelijk laten valoriseren. Het zogezegde als evident beschouwde laag betaalde of gratis werk moet er op alle vlakken absoluut uit.

En dit natuurlijk niet enkel voor jonge architecten maar voor het hele spectrum van onze beroepsbeoefenaars.

Opwaarderen, is dus naar boven krikken, en dat kan pas bereikt worden indien zowel opdrachthoudende architecten als medewerkende collega's een betere appreciatie van hun werk kunnen bewerkstelligen.

En of het Monopolie hierbij nu een zegen is of veeleer een last, doet er eigenlijk ook weinig toe. Feit is wel dat wij, architecten, een wettelijk monopolie hebben, en dat vele andere beroeps categorieën ons dat benijden. Maar zelf spelen wij die gegevenheid helaas veel te weinig uit. Na 85 jaar is het anders wel tijd geworden dat wij onze basiswetgeving moderniseren en actualiseren en terug onder de aandacht brengen. Maar het kan allerm minst de bedoeling zijn om ons Monopolie prijs te geven. Wij moeten het versterken en vooral ook verduidelijken.

Als vrije beroepers legt Europa ons terecht op dat wij een wettelijk verplichte permanente vorming in onze regelgeving opnemen.

Tot op heden hebben wij dat echter nog steeds niet in onze wetgeving ingeschreven. Indien wij onze geloofwaardigheid als respectabel onafhankelijk beroep willen blijven behouden, dan moeten wij dringend werk maken van een kader voor die post-formatie.

Bij de Nieuwjaarsreceptie past het om de vorige groep collega's-mandatarissen te bedanken voor hun tijd en energie die zij hebben geïnvesteerd in de Orde van Architecten. Misschien hebben zij het gevoel dat zij onvoldoende konden bereiken. Maar weet dan dat wij – de nieuwe groep - enkel degelijk werk zullen kunnen leveren omdat wij kunnen voortbouwen op wat er in het verleden al allemaal werd opgezet. Ook wij zelf zullen maar een tussenschakel zijn op weg naar en betere toekomst voor ons beroep.

Voor de mooie reeks van 60 jaar Orde in de 5 Vlaamse provincies, wil ik zeker in het bijzonder collega's Dag Boutsen en Jo Meers bedanken, evenals het hele team van Marketing en Communicatie van de Vlaamse Raad, met in het bijzonder Erika, Hans, Marijke en Stefan. Ook voor dit Nieuwjaarsevent hebben zij zich weer erg ingezet.

Tot slot bedank ik ook uitdrukkelijk alle collega's die actief waren en zijn binnen alle structuren van de provinciale en Vlaamse werking van de Orde, evenals alle personeelsleden die elk op hun manier de werking faciliteren.

Er staat heel wat op de agenda van het voor ons liggende mandaat van 3 jaar.

Wij gaan alvast jullie werk beter kenbaar maken bij de architecten die vaak niet weten waarvoor zij eigenlijk hun bijdrage betalen.

En dan ben ik nu samen met u zeer benieuwd naar de duo-debatten rond de vijf thema's die ons het afgelopen jaar – in het kader van 60 jaar Orde - hebben bezig gehouden.

Ik wens jullie een boeiende avond en zie jullie met plezier straks terug.

Jos Leyssens Blijkt Vooruit

Wij hebben allemaal dorst of gewoon goesting om iets te eten en te drinken.
Ik ga het dan ook zeer kort houden.

Vier maanden geleden op ons event voor onze 60ste verjaardag in De Warande hier in Brussel, pleitte professor en voormalig Justitieminister Koen Geens – die zelf vader is van een ingenieur-architecte en die de vrije beroepen in het algemeen en ook ons beroep zeer goed kent – voor ‘Meer Orde in plaats van Minder Orde’. Zoals jullie hebben kunnen horen, was dat een duidelijke aanbeveling die trouwens door de meerderheid van de aanwezigen werd bijgetreden.

Beste genodigden, goede collega's, ik pleit voor een betere Orde.

Een betere organisatie en interne werking met meer openheid en transparantie.

Een beter kenniscentrum over het beroep van architect met gefocust sectoronderzoek.

Een betere communicatie naar onze leden én naar de buitenwereld.

Een veel grotere betrokkenheid van onze leden.

Een betere aanpak van de problematieken waarmee onze architecten in hun dagdagelijkse praktijk worden geconfronteerd.

Bovendien streef ik naar het wegwerken van de gespreide slagorde, zoals dat in het verleden helaas al te vaak het geval is geweest.

Want daar profiteren alleen de niet-architecten van.

Met de Orde(s) en de beroepsverenigingen die de neuzen in dezelfde richting kunnen zetten en door maximaal met één enkele gezamenlijke stem te spreken, is zo veel meer mogelijk.

En natuurlijk zonder dat daarbij elkeen zijn specifieke rol en zijn afgelijnde taken zou moet verliezen of zou afgesnoept zien.

Met de professionele wereld en het architectuuronderwijs die samen elkaar versterken en ondersteunen en in elkaars verlengde werken, krijgt onze sector veel meer gehoor.

Met Nederlandstaligen, Franstaligen, Brusselaars, Duitstaligen, allemaal samen onder één hoed, hoeft niemand zich gepasseerd te voelen.

En mag geen zoektocht zijn naar individuele pluimen voor één of andere organisatie of één of andere voorzitter. Daar winnen wij voor onze sector niks mee.

Om het in deze week van de poëzie wat meer poëtisch te zeggen:

Wij mogen niet alleen dromen van, maar moeten gewoon streven naar een breed forum met zo veel mogelijk wimpels die samen wapperen in een windstroom die uit dezelfde richting waait.

Er is inderdaad zeer veel werk te doen. Maar in deze prille weken van dit nieuwe mandaat ontmoette ik al heel wat geëngageerde collega's en sprak ik reeds uitgebreid met de groep toegewijde en gemotiveerde medewerkers. Ik kon voelen dat er echt wel 'veel goesting' is om er in te vliegen.

Er zijn vele paren grote ogen - zowat 16.000 - vol van verwachtingen op ons gericht.

Laat ons samen, en met de steun van al onze partners, heel hard werken, om hen niet te ontgoochelen.

Ik dank jullie alvast hiervoor en ik reken op jullie!

En ik wens jullie tot slot nog een heel aangenaam en smakelijk vervolg van deze avond.

Jos Leyssens

ir.-architect

Voorzitter

Nationale Raad en Vlaamse Raad

Orde van Architecten